

BÜYÜK TARİH

İLK TAPINAK:
GÖBEKLİ TEPE

TARİHTE MODANIN
GELİŞİMİ

MISIR'DA
MUMYALAMA
NASILDI?

FİYAT 3TL
TARİH DERGİSİ SAYI 1, MAYIS 2020

KÜNYE

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Ayça Aybüke Şeremet

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Damla Gök

EDİTÖR

İpek Okbay

TASARIM

AYÇA AYBÜKE ŞEREMET

SUNUŞ

İyi, kötü bir dergi hazırlamaya çalıştık. Derginin ilk sayısı siz tarihseverler için çıkıyor. Umarım bu dergi sizin için faydalı olur. Tarihi okumak ve bilgi sahibi olmak insanı geliştirir ve farklı bakış açıları kazandırır. Tarihin derinliklerine inmeniz dileğiyle.

Ayça Aybüke Şeremet

Bu Fanzin
**DERGİCİLİK
OKULU**
Eğitimi Kapsamında
Hazırlanmıştır.
[@dergicilikokulu](#) | [dergicilikokulu.com](#)

İÇİNDEKİLER

TARİHİN İLK TAPINAK MERKEZİ: GÖBEKLİ TEPE	4
19 MAYIS 1919	6
ESKİ MİSİR'DA MUMYALAMA	8
İLK KADIN HÜKUMDAR: TOMRİS HATUN	10
PATARA 2020 YILI	12
TARİHTE MODA	14
KAZIKLI VOYVODA	16

TARİHİN İLK TAPINAK MERKEZİ : GÖBEKLİ TEPE

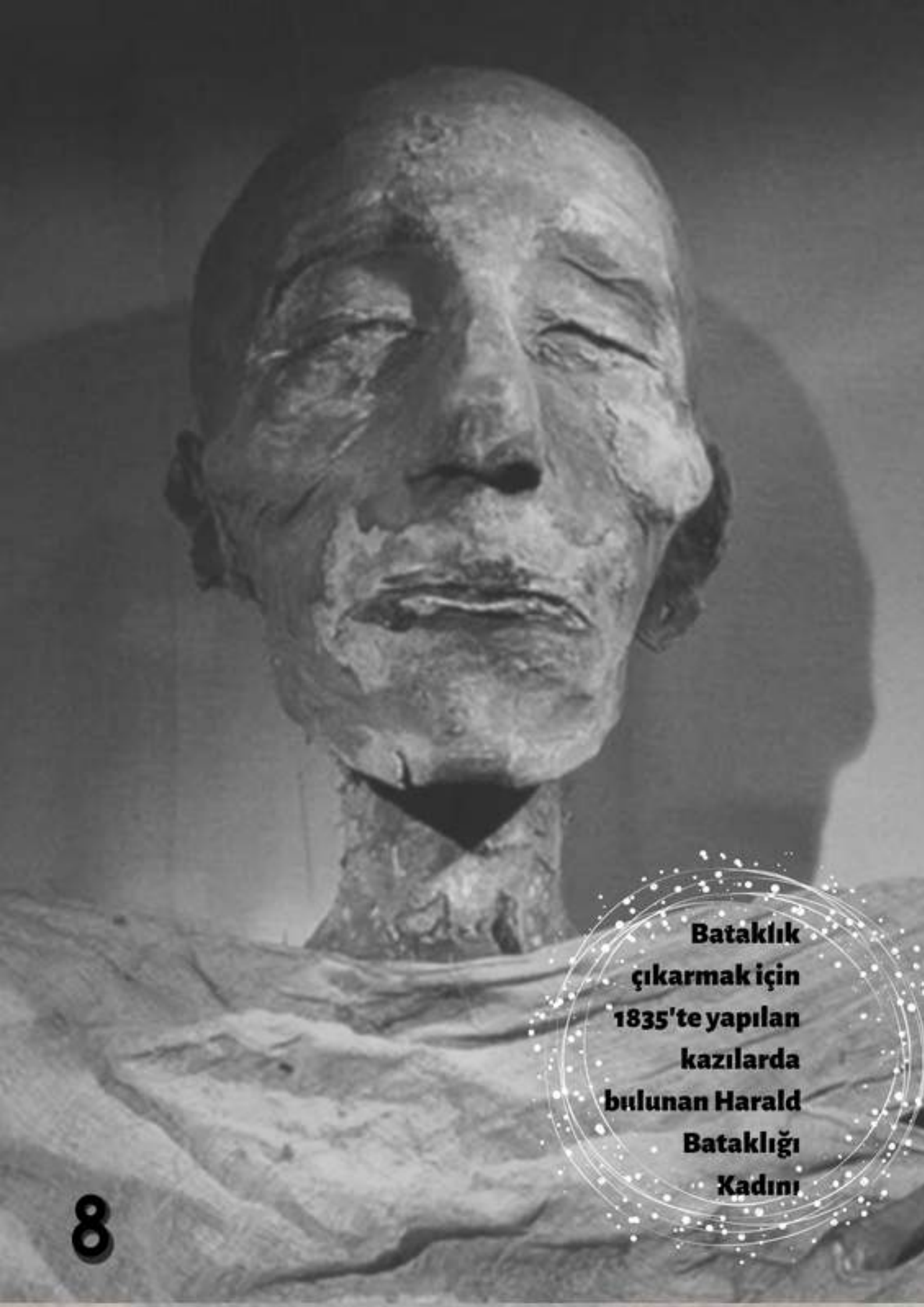
Her bilim dalında olduğu gibi tarihte de araştırma ve incelemeler sürekli devam etmektedir. Bilim insanları her geçen gün yeni bir şey keşfetmekte ve geçmişle ilgili pek çok şey değişmektedir. Bunun en güzel örneklerinden biri de Göbekli Tepe'dir. Şanlıurfa şehir merkezinden 18 km kuzeydoğuda bulunan Göbekli Tepe'de 1963 yılında İstanbul ve Chicago Üniversitesi ortaklığıyla çalışmalara başlanmıştır. 1983 yılında ise Örencik Köyü de yaşayan İbrahim ve Şavak Yıldız tarlalarını sürerken tapınak kısmının büyük bir alanını bulmuşlardır. Göbekli Tepe'den önce dünyanın en eski yerleşim yerinin Çayönü ve Catalhöyük olduğu düşünülüyordu. Tarih öncesi döneme ait ilk tapınağın ise Malta Adasında olduğu ve M.Ö. 5000 yılına ait olduğu biliniyordu. Ama Göbekli Tepe bu kanıları değiştirerek ilk tapınağın Anadolu'da 12.000 yıl öncesine ait olduğunu göstermiştir. 15-20m çapındaki "T" ve "L" şeklindeki anıtsal taş sütunları daire şeklinde sıralanmaktadır. Bilim insanlarına göre insanı simgeleyen bu sütunların üzerinde boğa, turna, akbaba, kaplumbağa, yılan, tilki, aslan, kurt kabartmaları ve heykelleri yer alıyor. Kazılar ilk mimari yapıların insanların yerleşik hayata geçmesinden sonra inşaa edildiği bilgisini de değiştirdi. Çünkü Göbekli Tepe'de tapınaklar insanların henüz tarım ve hayvancılığa geçmediği bir döneme aitti. O dönemde insanlar bir tanrının veya tanrıların varlığına inanmışlardı. Onlara, ibadet etmek amacıyla da dev boyutlarda süslü tapınaklar yapmışlar ve kutsal bir mekan haline getirmişlerdir. Ayrıca Göbekli Tepe'nin ülkemize turizm alanında da çok büyük katkısı olacağı açıktır.

19 MAYIS 1919

19 Mayıs 1919... İşte her şey o gün başlamıştı. Kurtuluş meşalemizin, ilk kıvılcımlarının çıktığı o gün. Puslu, sisli bir sabah ayak basmıştı Samsun'a Mustafa Kemal. O gün kim bilebilirdi işgalci devletlere karşı Türk halkının büyük bir direniş gösterip, dünyanın en güçlü silahlarına sahip devletlerini dize getirebileceğini? Mustafa Kemal Anadolu'ya geldiği zaman çeşitli kongreler yapıp, genelgeler yayınlayıp halkın gücünü artırmış ve umut vermiştir.

Bugünde de Atatürk'ün Samsun'a ayak bastığı 1919'dan 2020'ye hâlâ umut vermektedir. Düzenli ordu kurulmuş, vatan kurtarılmış ve Cumhuriyet hazırlıklarına girilmiş en sonunda da Cumhuriyet ilan edilmiş. Bundan tam 12 yıl sonra 24 Mayıs 1935'te de 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı olarak ilan edilmiştir, Atatürk öldükten sonra ise 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı olarak değiştirilmiştir. 19 Mayıs'ta her yıl ülkemizde anma törenleri yapılmakta Gençlik ve Spor Bayramı kapsamında da koşular, çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. 19 Mayıs'ın sadece bayram kısmında kalmamalı, o günün, o tarihin değerini bilmeli, gerçekten 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramını anlamalıyız. Değerlerimize sahip çıkmalı ve o ruhu yaşatmalıyız.

**Bataklık
çıkarmak için
1835'te yapılan
kazılarda
bulunan Harald
Bataklığı
Kadını**

ESKİ MISIR'DA MUMYALAMA

Eski Mısır'da bilindiği üzere çok tanrılı bir inanç sistemi vardı. Mumyalama da çok tanrılı dinden kalma bir gelenektir. Mumyalamanın ilk örneklerine Eski Mısır'da M.Ö.15 yy.da rastlanır. Eski Mısır'da ölümlerin öteki dünyada tekrar canlanacaklarına inandıkları için bedenlerinin sağlam kalması amacıyla, cesetleri sararlardı. Önce beden üç gün bekletilir sonra potasyuma batarılırdı. Bir hafta sonra ise organlar çıkarılır. Beyin ise burundan sıvılaştırılarak çıkarılırdı. İç organlar çıkarıldıktan sonra kaponik adı verilen çömleklere konurdu. Kalp genellikle çıkarılmazdı. Organları çıkarılan cesed 40 gün tuzda bekletilirdi. Sonra cesed Nil Nehrine götürülüp batırılırdı. Bedendeki delikler palmiye ipliğiyle dikilerek sargıya geçilirdi. Sargı işleminden sonra kişinin öteki dünyada ihtiyacı olacağı düşünülen eşyalarla birlikte gömülürdü. Ayrıca her kata reçine, bitkisel ilaçlar ve güzel kokular sürülürdü. Eski Mısır'da sadece insanlar değil, kedi, köpek gibi hayvanlarda mumyalanırdı. Eski Mısır'da ve Anadolu'da mumyalamanın tıp ve eczacılığın gelişmesine de katkısı olmuştur.

İLK KADIN HÜKUMDAR :

TOMRİS HATUN

İskitler yani Sakalar, doğuda Çin Seddi, batıda Tuna Nehri arasında geniş bir alana kurulmuş bir uygarlıktı. İskitlere Grek kaynaklarından, Pers çivi yazılı metinlerinden, Asur ve Çin yıllıklarında rastlanmaktadır. Yaşamış oldukları coğrafya sebebiyle savaşçı ve cesur bir toplum olan İskitler bozkır kültürünü benimsemişlerdir. Kültürlerinin en önemli parçası attır. Ok ve yay en bilinen silahlarıydı. "Bozkırın Kuyumcuları" olarak da bilinen İskitlerde altın ve gümüş işlemeciliği gelişmiştir. İskitler en parlak dönemini Alp Er Tunga zamanında yaşamışlardır.

Yazımızın asıl konusu olan Tomris Hatun, Alp Er Tunga'nın torunudur. İskit kadınları o dönemde erkekler kadar savaşçıdır. Hatta "Amazon Kadınları" olarak kullanılan tabirin İskit kadınları olduğu düşünülmektedir. Yapılan kazılar sonucunda silahlarıyla gömülmüş çok sayıda kadın bulunmuştur. İskit kadınları o kadar savaşçıydı ki kız çocuklarının küçükken sağ göğsü kesilirdi. Bütün kuvveti sağ koluna ve omzuna giderdi. Tomris Hatun'da savaşçı bir kadındı. M.Ö. 6yy'da yaşadığı düşünülen Tomris Hatun ilk kadın hükümdar olduğu düşünülmektedir. Eşi ölünce tahta çıkan Tomris Hatun özellikle Pers Kralı Kyros ile mücadele etmiştir.

İskitler'in
soyunun
Türk olduğu
düşünülmekte
ve Tomris
Hatun'un adı öz
Türkçedir.

Kyros, Mezopotamyayı hakimiyeti altına aldıktan sonra ülkenin kuzeydoğu sınırlarını tehdit eden İskitlere karşı Orta Asya'ya ikinci kez sefere çıkmış, Seyhun Nehri'nin ötesine geçmiştir. Kyros'un İskitlerle mücadelesi hakkında en detaylı bilgiler Heradot'a aittir.

Pers Kralı ve yanında esir olarak götürdüğü Lidya Kralı Kroisos, İskitlere boyun eğdirmek için hain bir plan hazırlarlar. Plan gereği, Kyros'a büyük bir ziyafet düzenlenmesini, ziyafete zayıf güçteki askerleri bırakıp, kalan ordusuyla nehrin kıyısına çekilmesi söylenmiştir. İskitlerin harekete geçip ziyafetten yararlanmak istedikleri bir anda nehir kıyısına çekilmiş Pers ordusu saldırıya geçecektir. Ziyafeti gören Tomris'in ordusu, Pers askerlerini öldürerek ziyafeti ele geçirmiş sonrada sarhoş olmuşlardır. Bundan istifade eden Kral Kyros ve kalan ordusu İskitlere saldırarak onları öldürmüş, bir kısmını esir almıştır. Esir alınanlar arasında Tomris Hatun'nun oğlu Spargapises'te bulunmaktaydı. Spargapises kendine gelince Kyros'tan ellerini çözmesini istemiş, sonrada "Perslere esir olmaksansa ölmeyi yeğlerim daha iyi." deyip intihar etmiştir. Oğlunun ve askerlerinin öldüğünü öğrenen Tomris: "Olanlardan gururlanma, cesaret ile değil hileyle kazandın. Oğlumun ölüsünü bana geri ver ve orduma ettiğin hakarete rağmen cezalanmadan ülkemden çık. Eğer böyle yapmazsan, İskitlerin Güneş Tanrısı üzerine yemin ederim ki, ne kadar haris olursan ol seninle başa çıkacağım." demiştir.

Kyros bu tehdiye kulak asmamış ve Tomris Perslere karşı savaş hazırlığına girmiştir. M.Ö. Oxus bölgesinde sabaha karşı çok şiddetli bir savaş başlamıştır. Uzun bir zamandan sonra Pers ordusu üstünlüğünü kaybetmiş, Kral Kyros'un da öldürülmesi üzerine savaşı İskitler kazanmıştır. Tomris savaş alanında, cesetler arasında, elinde kan dolu tulum ile Kyros'un cesedini aramıştır. Kyros'un cansız bedenini bulduktan sonra kafasını kesip kan dolu tulumun içine koymuştur. Sonrada şu sözleri söylemiştir: "Canım sağ ve savaştan sağ ile çıktım. Ama sen hileyle oğlumu yakalayarak öldürdün. Şimdi sana sözümü verdiğim gibi, hayatında kan içmeye doymamıştın şimdi benim elimde kana doyuyorsun." demiştir.

PATARA 2020 YILI

Patara Antik Kenti, Antalya'nın Kaş ilçesi sınırlarında yer alan Xanthos vadisinde bulunmaktadır. Patara kazı çalışmalarını Akdeniz Üniversitesinden Prof. Dr. Havva İşkan Işık kazı başkanlığını sürdürmektedir. Patara Antik Kenti, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2020 yılı Patara Yılı ilan edildi. Turizmi o bölgede daha canlı tutma çabaları Patara 2020 yılının ilan edilmesinde önemli bir etkidir. Daha önce de Göbekli Tepe ve Troya Kültür ve Turizm Bakanlığınca yıl ilan edilmişti.

Yapılan kazı çalışmalarında Hitit metinlerinde bu kentin adı "Patar" olarak geçmektedir. Patara, M.Ö. 2. yüz yılın başında Likya'nın Seleukos Krallığı tarafından kontrol edilmeye başlar ve en önemli şehirleri arasına girer. Patara, Likya'nın kontrolü altına girmesiyle Roma'ya ve Rodos'a karşı bağımsızlığını ilan eder ve Likya'nın başkenti olur. Tepecik Akropolünde bulunan Orta Tunç Çağı özelliklerini gösteren seramik parçaları ve Tepecik'in doğu yamacında bulunan Demir Çağı öncesine ait olduğu kanıtlanmış baltanın, Patara'nın tarihinin ne kadar eski olduğunu gösterir. Xanthos Vadisinde denize kıyısı olan tek yer olduğu için tarih boyunca önemli liman şehirlerinden biri olmuştur Patara.

Roma egemenliğine girdikten sonra ise, Roma Valiliklerinin adli işlerinin görüldüğü bir şehir haline gelmiştir. Roma'nın doğu kentleriyle bağlantısını sağlayan deniz üssü olmuştur. Likya, Roma eyaleti olduktan sonra da, Likya ve Pamphylia birleştirilerek tek bir kent haline getirilir. Patara'nın başkentliği devam eder. Bizans döneminde de hristiyan Ortodokslar için önemli bir kent haline gelen Patara'da "Noel Baba" olarak bilinen St Nicolaus oralıdır. Patara Antik Kentine girişte çok iyi bir şekilde korunmuş Roma Zafer Takı bulunmaktadır. Ayrıca Patara kareta karettaların yavrulama yeridir. Tarihi güzelliklerin yanında plajı ve Afrika çöllerini aratmayan Patara Kum Tepesi de Patara Antik Kentine ayrı güzellik katmaktadır.

**Patara Antik
Kentin'de ki Leto
Hürmalıkları,
Yunan
Mitolojisinde
önemli yeri vardır.**

TARİHTE MODA

Tarih boyunca her toplumun gerek geleneklerine, gerek yaşadıkları yerin iklim özelliklerine göre giyim tarzları farklılık göstermiştir. Toplumlarda özellikle soylular her zaman gösterişli, süslü ve abartılı giyinmişlerdir.

MISIR'DA;

Tarihte modanın başlangıcı diyebileceğimiz ilk uygarlık Mısır olabilir. Mısır sıcak bir bölgede bulunduğu için insanlar genellikle sandalet giymiş, sıcaktan korunduklarına inandıkları için siyah rengini, peruklarda ve göz altına sürme çekerek kullanmışlardır. Daha çok yılan detayı göze çarpar Mısır denince. Yılan figürü başlıklarda kullanılır. Yılan ve Nil kutsal sayılırdı. Soylu kadınlar mücevher takmaya önem verirdi. Sıcak bir ülke olduğu için yarı çıplak giyinilirdi. Dokumacılığı ve boyacılığı buldukları için kıyafetleri renkli ipliklerden dikmişlerdir.

YUNANLILAR'DA

Bir başka uygarlık olan Antik Yunan'da insanlar genellikle tek parça giyinirdi. Kıyafetler düz renkli olurdu. Antik Yunan heykellerinden de hatırlayacağımız gibi sandalet burda da giyilir. Yunanlıların giydikleri kıyafetin adına "Siton" veya "Kiton" denir. Drapeler genelde yukardan aşağıya uzunlamasına dökülerek insanı bir sütuna benzetir.

ROMA'DA

Roma kostümleride Yunan kostümlerine çok benzer. Dikişi çok az olan bol, uzun elbise iç kıyafeti oluşturdu. Üstüne "Toga" adı verilen bir çeşit pelerin giyilirdi. Burda güzel giyim önemli değil, sarınmak önemlidir.

ORTA ÇAĞ'DA

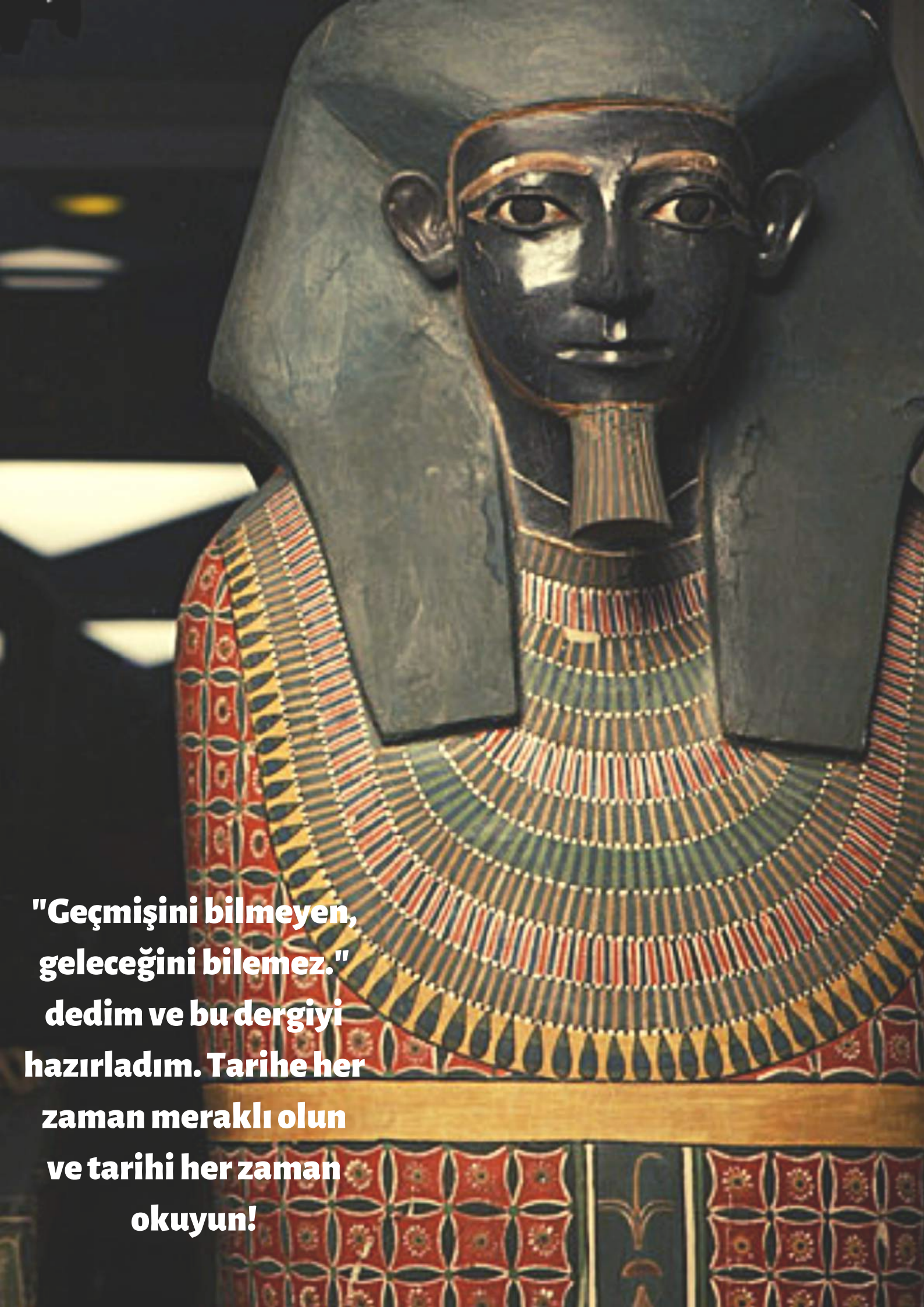
Orta Çağ'a geldiğimizde ise hristiyanlığın etkisiyle insanlar gösterişsiz, kapalı kıyafetler tercih eder. Erkekler daha çok Hz.İsa'ya, kadınlar Hz.Meryem'e benzemeye çalışmışlardır. Rönesanstan itibaren ise farklı moda akımları çıkmış, kadınlar genellikle kabarık kıyafetler, erkekler ise tayt tarzı pantolonlar giymişlerdir.

KAZIKLI VOYVODA

Asıl adı 3. Vlad olan, bizim bildiğimiz tabirde "Kont Dracula" aslen Romanyalıdır. 1456-1462 yılları arasında yaşamıştır. Osmanlı Devletinde Eflak Voyvodası olarak görev yapmıştır. Kendini şirin göstererek bu görevi aldıktan sonra özellikle Müslümanlara türlü işkenceler, barbarlıklar yapmıştır. İçinde Türklere ve Müslümanlara barbarca düşünce besleyen Vlad Tepeş, seçtiği kurbanlarına kazık çakıp, kanlarını içmesiyle adı Kazıklı Voyvodaya da çıkmıştır.

İşkence ettiği insanları sadistçe izlemeyi severdi. Kısa süre sonra bu olaylar dönemin Padişahı Fatih Sultan Mehmetinde kulağına gider. Fatih Sultan Mehmet önce Vlad Tepeş'i denetlemesi için devlet adamları göndermiştir. Fakat onlarında kazıklara çakılıp, türlü işkencelere uğradığını öğrenen Fatih Sultan Mehmet, Eflak üzerine sefere çıkar. Eflağa gelen Fatih, onbeş bin kadar Müslümanın kazığa geçirili cesedlerini görünce deliye döner, akıncılar Kazıklı Voyvodayı arar ama bulamazlar. Bu sırada Vlad Tepeş Macaristan'a sığınır. Ancak Macar Kralı, Vlad Tepeş'in öldüğünün göstergesi olarak kafasını kestirir ve Fatih Sultan Mehmet'e yollar. O günden bugüne Eflak (Transilvanya) vampir masallarıyla ünlüdür. Bildiğimiz gibi Bram Stocer'ın Kont Dracula adlı eserinde bundan esinlenerek yazılmıştır. Bu kötü ün sayesinde Vlad Tepeş, vampir kitaplarında hâlâ yaşamaktadır.

**"Geçmişini bilmeyen,
geleceğini bilemez."
dedim ve bu dergiyi
hazırladım. Tarihe her
zaman meraklı olun
ve tarihi her zaman
okuyun!**